

datum: 11 oktober 2024

Aquathermie – Q&A

1. Vragen m.b.t. de toelichting van Stijn De Jonge – Extraqt

1.1. In Blankenberge hebben we als warmtebron de zee. Hoe pakken we dat aan?

Het is zeker een goed idee om alle waterlichamen in rekening te brengen. De zee heeft enorm veel potentieel, maar er zijn ook enkele uitdagingen. We denken in de eerste plaats aan het zoutgehalte. Daar zijn intussen wel voldoende robuuste materialen voor. Een andere uitdaging is de getijdenwerking. Daarvoor zoek je best een plaats waarbij het waterniveau geregeld is, zoals bij een lokale haven. Zo is er altijd een minimale waterstand en een dagelijkse verversing van het water zodat de gecreëerde impact mee kan gaan met eb en vloed.

Aanvulling vanuit stad Mechelen: één van de pilootprojecten van het EU project WaterWarmth is gelegen in Caen, aan de Franse kust. Daar wordt (voor één specifiek gebouw) gewerkt met een gesloten aquathermie-systeem met een warmtewisselaar onder een laadkade, in de vaargeul.

1.2. Als uit grote stilstaande waterpartijen in park/natuurgebied warmte onttrokken wordt, heeft dit invloed op het waterleven? Wordt de stratificatie hierdoor verstoord?

Hierbij wordt een temperatuurdaling van (maximum) 3 graden aanzien als een aanvaardbare temperatuursverandering voor het ecosysteem. Dit is ook het uitgangspunt in het rapport van het Comité Integraal Waterbeleid, die dit samen bekeek met Inbo. Bij kwetsbare natuurgebieden moet men soms nog iets strenger zijn.

Bij stilstaand water heb je de stratificatie die plaatsvindt, dit is vanaf 8 à 9 meter diepte merkbaar. Bij aquathermie kan je ofwel boven het stratificatiegebied blijven ofwel eronder water onttrekken. Doordat je er energie gaat uithalen gaat deze laag zich opnieuw mengen waarbij het water van 4 graden de hoogste dichtheid heeft en naar beneden zal gaan. Het is niet zo dat de waterlagen volledig zullen veranderen. Het voordeel van stratificatie is dat er constantere temperaturen zijn die interessant zijn voor passief koelen.

1.3. Zijn er ook praktijkvoorbeelden met kleinere waterlopen, die eventueel lokaal kunnen ingezet worden als warmtebron?

Op dit moment wordt enkel gekeken naar bevaarbare waterlopen uit categorie 1. Andere categorieën (2 en 3) worden momenteel nog niet meegenomen in evaluaties

voor beleid, aangezien die nog kwetsbaarder zijn en de impact van een installatie nog groter zal zijn. Daarom is het momenteel voor vergunningsverleners niet aanbevolen om waterlopen van categorie 2 en 3 te gaan gebruiken. Soms is er wel discussie mogelijk waarbij waterlopen uit categorie 2 in feite als categorie 1 beschouwd zouden kunnen worden. Op enkele individuele gevallen na (warmtewisselaar plaatsen of aftappen) worden de bevaarbare waterlopen uit categorie 2 en 3 niet meegenomen. Voor stilstaande waters is dit verschillend.

2. Vragen m.b.t. de toelichting van provincie Oost-Vlaanderen

2.1. In Antwerpen kijken we naar mogelijkheden voor aquathermie met als bron de Schelde. Is de Schelde een goede rivier om als bron te gebruiken?

Bij de Schelde werd, in de ervaring van provincie Oost-Vlaanderen, op geen enkel moment de kritische grens van een temperatuuurdaling van 3 graden bereikt. Dit ondanks het feit dat in het model rekening werd gehouden met 25% minder potentieel (aangezien de Schelde, zoals vele rivieren, door meer dan één provincie stroomt). De Schelde is dus zeker een interessante bron voor aquathermie, over de (provincie)grenzen heen.

2.2. Tool voor heel Vlaanderen: Is er een timing wanneer deze tool verwacht wordt?

De gunningsprocedure voor het onderzoek en bouw tool is momenteel lopende. Zodra de opdracht gegund wordt een tweetal jaar gerekend tot oplevering.

3. Vragen m.b.t. de toelichting stad Mechelen

3.1. Zijn er subsidies beschikbaar voor aquathermie?

Er zijn geen specifieke subsidies aquathermie, wel voor warmtenetprojecten en warmtepompprojecten, via VEKA en VLAIO. Dit gaat dan om:

- Call groene warmte: <https://www.vlaanderen.be/call-groene-warmte-restwarmte-en-energie-efficiente-stadsverwarming>
- VLAIO: Strategische ecologiesteun: <https://www.vlaio.be/nl/subsidies-financiering/subsidedatabank/strategische-ecologiesteun-stres>

Voor aquathermieprojecten is vaak nog heel wat onderzoek nodig voor de ontwikkeling van de projecten. Hiervoor is financiële steun nodig en zijn op dit moment nog weinig subsidiekanalen. Dit is momenteel nog een drempel. Vanuit het EUCF worden er bijvoorbeeld subsidies van 60 000 euro voorzien voor het opstellen van investeringsplannen en studies. We zien dat hier heel wat succesvolle voorstellen vanuit Vlaanderen zijn rond warmtenetprojecten met aquathermie (bv. Ranst, Oudenaarde). Er blijkt dus wel nood te zijn aan steun voor de ontwikkeling van deze projecten. Bij de call

groene warmte (warmtenetten) wordt steun vooral gegeven om bestaande gebouwen aan te sluiten op warmtenetten. Daardoor komen nieuwbouwprojecten (bv. pilootproject Ragheno in stad Mechelen) niet in aanmerking.

Instrumenten zoals de call groene warmte zouden de komende legislatuur wel herbekeken worden om deze efficiënter te maken (cfr. Regeerakkoord).